

خوشزبانی عامل محبت

محمد تقی صرفی پور

مقدمه

بعد از حمد و ثنای خداوند سبحان و صلوات و درود بر سید انبیاء
محمد مصطفی و آل طاهرینش

قرآن کریم به ما توصیه کرده که با مردم، با زبان خوش حرف بزنیم

قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا

به مردم خوب بگویید

فِي تَفْسِيرِ قَوْلِهِ تَعَالَى وَ قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا قَالَ قُولُوا لِلنَّاسِ كُلِّهِمْ حُسْنًا مُؤْمِنِهِمْ وَ
مُخَالَفِهِمْ أَمَّا الْمُؤْمِنُونَ فَيَبْسُطُ لَهُمْ وَجْهَهُ وَ أَمَّا الْمُخَالَفُونَ فَيَكْلِمُهُمْ بِالْمُدَارَاةِ
لَا جُذَابَهُمْ إِلَى الْإِيمَانِ فَإِنْ اسْتَرَمَ مِنْ ذَلِكَ بِكَفٍّ شُرُورِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ وَ عَنْ إِخْوَانِهِ
الْمُؤْمِنِينَ

امام حسن عسکری علیه السلام در تفسیر آیه «با مردم به زبان خوش سخن

بگویید» فرمود: یعنی با همه مردم، چه مؤمن و چه مخالف، به زبان خوش سخن

بگویید. مؤمن، به هم مذهببان، روی خوش نشان می دهد و با مخالفان، با مدارا

سخن می گوید تا به ایمان، جذب شوند و حتی اگر نشدند، با این رفتار، از بدی

های آنان در حق خود و برادران مؤمنش، پیشگیری کرده است

اگر مهارت استفاده درست از زبانمان را بیاموزیم خیلی در زندگی کمک کار ما خواهد بود.

در این کتاب که سخنرانی هایی است که تبدیل به متن شده درباره خوشزبانی و اسبهای بدزبانی مطالبی را آورده ایم.

پاییز 1404. کرمانشاه

این زبان ما دو مثقال شاید بیشتر نباشه اما می‌تواند برای ما مایه خیر باشد و می‌تواند برای ما مایه شر باشه از امام صادق علیه السلام فرماید ای گروه شیعه. ای شیعیان زینت ما باشید نه عیب ما با مردم خوش‌زبانی کنید و آن را از سخنان زائد و گفتار زشت باز دارید معاشر الشیعه کونوا لنازینا ولا تکونوا علینا شینا.

قرآن گفته: مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

هیچ سخنی را به زبان نمی‌گویید جز اینکه نزد آن [برای نوشتن و حفظش] نگهبانی آماده است؛

آیه‌ای که آورده شد در سوره قاف آیه ۱۸ می‌گه هر حرفی که می‌زنی به وسیله دو ملک رقیب و عتید یادداشت میشه

قولوا للناس حسنا خدا می‌گه: قولوا للناس حسنا خوش‌زبان باشید

یه نفر شیعه بدزبان باشه مثلا فحش بده چقدر بده آقا تو شیعه امام صادق‌قی چرا حرف بد می‌زنی این الان تو جامعه ما تو بعضیا رواج داره تو خانواده‌های بدی

تربیت شدن . زبانشون عادت کرده به حرف‌های زشت حضرت فرمود **واحفظوا**

السنتم مواظب زباناتون باشید امام صادق به ما دستور میده **فاتقوا الله و كفوا**

السنتم الا من خیر زبانتان را ببندید مگر فقط برای خیر باز کنید. برای کار خوب برای سفارش به کارهای خیر برای اصلاح ذات البین برای نصیحت و خیرخواهی باز کنید

می‌فرماید که کسی که مردم به خاطر اینکه بد زبانه ازش دوری می‌کنند از بدترین بنده‌های خداست مردم همه ازش پراکنده‌اند تادو کلمه باهاش حرف می‌زنی می‌بینی به ما حمله می‌کنه بعضیا متأسفانه اینجوری اند باهاشون رفاقت می‌کنی می‌بینی به آدم حرف بد می‌زنن.

بنده خدای سال‌ها با یکی رفیق بوده بعد دیدیم رفاقتشون قطع شد گفتیم فلانی چرا رفاقت با فلانی قطع کردی گفت این به من حرفای مثلاً زشت زد بعد فهمیدم آدم خوبی نیست بعد از چند سال

ان من شر عباد الله بدترین بنده خدا **من تکره مجالسته لفحشه** شما بدت میاد بری باهاش همنشین بشی چون آدم فحاشیه

امام صادق(ع) اصلاً به چیز دیگه می‌گه کسانی که بدزبان هستند این از نفاق علامت منافق بودن کسانی که زبانشون تنده زبانشون بده بعد می‌فرماید

📌. الْفُحْشُ وَالْبَدَاءُ وَالسَّلَاطَةُ مِنَ النِّفَاقِ

.دشنام گویی و بد زبانی و دریدگی ، از [نشانه های] نفاق است :

و خدا دشمن داره آدمایی که فحاشند آدمایی که فحاشن خدا با اینا دشمنه بله
آدم مرتب فحش بده به این و ان.خدا باش دشمن میشه

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ فَاحِشٍ مُتَفَحِّشٍ .

خداوند شخص دشنام گوی بد دهن را دوست ندارد.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

الْجَنَّةُ حَرَامٌ عَلَى كُلِّ فَاحِشٍ أَنْ يَدْخُلَهَا .

وارد شدن به بهشت بر هر ناسزاگویی حرام است .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

مَا كَانَ الْفُحْشُ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا شَانَهُ ، وَ لَا كَانَ الْحَيَاءُ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا زَانَهُ .

زشت گویی (زشت کرداری) هرگز در چیزی نبود مگر این که آن را عیناک
گردانید و شرم و حیا هرگز در چیزی نبود مگر این که آن را آراست.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْحَيَّ الْمُتَعَفِّفَ ، وَيُغْضُ الْبَذِيَّ السَّائِلَ الْمُلْحِفَ .

خداوند شخص با حیای با عزّتِ نفس را دوست دارد و با بد زبانِ گدایِ سمج
دشمن است .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

لَوْ كَانَ الْفُحْشُ خَلْقًا لَكَانَ شَرًّا خَلَقَ اللَّهُ .

اگر فُحش (زشتی در گفتار و کردار) مخلوقی بود، هر آینه بدترین مخلوقات
خدا بود.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

إِنَّ الْفُحْشَ لَوْ كَانَ مِثْلًا لَكَانَ مِثَالَ سَوْءٍ .

اگر فحش تجسّم یابد، بی گمان بد ترکیب خواهد بود.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله - درباره آیه «عُتِلُّ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٌ» - فرمود :

هو الفاحشُ اللّثیمُ .

یعنی زشت گویِ زشت کردارِ فرومایه.

. خداوند دشمن دارد کسی که فحش میدهد و زبانش به این حرف بد مشغوله
. تلویزیون یک برنامه‌ای داره به نام زندگی پس از زندگی. تجربه کسانی که
مردن را تجربه کرده اند افرادی بودند در حالت کما در حالتی که چند لحظه
مردن و برگشتند به دنیا تعریف می کنند میگویند تمام کارهایی که ما کردیم اونجا
منعکس می شه مثلاً فرزند میگه که من آمدم مال اینترنت همسایه رو هک کردم
به برزخ که رفتن گفتن باید جبران کنی گفته آقا اینجا که عالم برزخه من چیزی
ندارم. امکاناتی ندارم که بخوام جبران کنم. پس مواظب اعمالمون و مخصوصاً
زبانمون باشیم اگر بدزبانی کردیم در برزخ همیشه جبران کنیم

امام صادق علیه السلام با یک نفر رفیق بودند هر موقع امام بیرون می رفت اینم
همراه می شد یک دفعه که همراه امام بود این شخص غلامی داشت غلامشو صدا
زد نبودش. دوبار صدا زد نبود سه بار صدا زد غلام آمد این رفیق امام صادق به
غلامش ناسزا گفت. گفت حرام زاده تا اینو گفت امام فرمود چی گفتی؟ گفت

این مادرش کافره امام فرمود هر قومی طبق رسم خود ازدواج کنند فرزندان حلال زاده اند. همینام که کافر هستند اگه به اون رسم و رسومات خودشون عمل کنند بچه ها حلال زاده اند. بعد امام فرمود من دیگه با تو رفاقت نمی کنم امام صادق دیگه با این شخص رفاقت نکردند فقط برای اینکه یک حرف زشتی زد روایتیم داریم میگه با آدمایی که حرف زشت می زنند رفاقت نکنید ما الان دیدیم بعضی از این جوونا با هم رفیقن ولی مرتب به هم فحش میدن حرفای بد میزنن این چه رفاقتیه. که مرتب حرف های زشت از دهن انسان نسبت به رفیقش و نسبت به دوستش صادر میشه

قرآن می فرماید که اگر انسان حرف خوب بزنه قرآن میگه **قول معروف و مغفره خیر من صدقه** اگر فردی صدقه بده اون صدقه ای که پشت سرش اذیت هست یک طرف انسان صدقه میده بعد منت می ذاره طرفو اذیت می کنه یه طرف. یه طرف انسان با یه کسی حرف خوب میزنه خوش حرفی میکنه. خوش زبانی می کنه با اخلاق خوب برخورد می کنه قرآن می فرماید **قول معروف و مغفره خیر من صدقه** خوش زبانی از صدقه بامنت بهتره

یا ایها الذین آمنوا لا تبطلوا صدقاتکم بالمن...ای مومنین صدقات خود رو با منت گذاشتن باطل نکنید

کمکی می‌کنه به یه نفر ولی هی مرتب منت می‌ذاره

روایت داریم میگه اگه یکن زنی که پولداره به شوهرش بگه آقا همه اموال مال منه دیگه ثوابش باطل میشه. کارهای خیری که کردی از بین میره

خب این یکیش برمی‌گرده به این بحثی که پیامبر فرمود فرزند اگر انسان داره باید فرزندشو با ادب بار بیاره نذاره آزاد باشه بعضی از این بچه‌ها همش تو کوچه اند خب توی کوچه بودن باعث میشه که حرفای زشت یاد می‌گیرن کارهای زشت یاد می‌گیرن پدر نباید بذاره بچه‌ها اینقدر آزاد باشند

. سخت‌گیری نکنه ولی آزادم نذاره ره‌اش نکنه مثل بعضی پدرمادرها که بچشون از صبح تا شب رها است! چون بچه نمی‌فهمه بین رفیقش کیه همنشینش کیه

در هر حال بدزبانی صفت خیلی بدیه. **من خاف الناس لسانه فهو من اهل النار** کسی که مردم از زبانش می‌ترسند اهل جهنمه این کسیکه زبانش طوری بد و تلخ هست همه مردم ازش فراریند

به رسول خدا گفتند یا رسول الله خانمی هست خیلی اهل نماز و روز است ولی زبانش زبان بدیه پیامبر فرمود اهل جهنمه

نباید انسان اینجوری باشه

لذا مبعوض ترین خلق خدا اینه که با زبانش مردم رو اذیت کنه. با زبان ما
می‌تونیم مسخره کنیم با زبان می‌تونیم روحیه بدیم با زبان میتونیم ایراد بگیریم با
زبان می‌تونیم تعریف کنیم مثلاً یه کسی کار خوبی کرده میگه اگه بهش بگه
مرحبا باریکلا براش ثواب می‌نویسند.. برای همین مرحبا گفتن بهش ثواب میدند.
برا گفتن بارک الله بهش گفتی ثواب میدند

با زبان میشه دلو بشکنی با زبان میشه دلداری بدی با زبان میشه آبرو ببری با زبان
میشه آبرو بخری فرق داره با زبان میشه جدایی بیندازی با زبان می‌تونی وصل
کنی آشتی بدی با زبان می‌تونی آتیش بزنی با زبان می‌تونی آتیشو خاموش کنی
همیشه حواس مان باشه این زبان رو آلوده

اهل بیت خوش زبان بودند با مردم. هیچ کسی از اهل بیت یه حرف بدی نشنیده
شخصی منکر خدا بود با یکی از اصحاب امام صادق بحث می کرد اون یه دفعه
ناراحت شد سرش داد کشید این منکر خدا گفت آقا من پیش امام صادق شما
میرم خیلی با آرامش با من حرف میزنه گوش به حرفم میده بعد جواب میده اما
تو که صحابه امامت هستی با من تند می کنی

حتی کسانی که منکر خدا بودند اهل بیت با اینها بد زبانی نمی کردند. ما هم که
شیعیان اهل بیت هستیم باید خوش زبان باشیم هیچ وقت با مردم با تند می حرف
نزنیم مخصوصاً چند دسته ۱ پدر و مادر امون

خدا در سوره اسرا میگه میگه مبادا اف بگی در روایتی آمده که اگر از اف کلمه
ای کمتر بود اونو خدا میگفت ما دیگه از اف کلمه ای نداریم که در بدی کمتر
باشه

مثلاً به پدرش بگه اف بر تو باد قران میگه این حقو نداری بگی به پدر و مادرت
حتی اگر پدر و مادرت به تو ظلم کنند. حقو بخورند حتی تو رو بزند بازم حق
نداری بهشون بگی

فرزند نباید باهاش تندی بکنی یکی از علما فرمودند شنیدم آیت الله کشمیری از
شاگردان آقای قاضی آمده قم گفتم به زیارت ایشون برم این عارف بزرگی از
اولیای خداست وقت گرفته بودم برم همین که خواستم از خانه بیرون برم پسر
نوجوان است گفت منم ببر گفتم همیشه ملاقات خصوصیه گفت منو ببر گفتم
نمیشه اصرار کرد سرش داد زدم. درو محکم بستم آمدم همین که وارد بر آقای
کشمیری شدم گفت فرزند که داد زدن نداره همیشه انسان سر فرزندش داد بزنه
تندی بکنه

کی بوده که با تندی تونسته در تربیت موفق بشه ما در تربیت بینیم پیامبرالگوی
ما است چقدر با بچه ها با مهربانی حرف میزدند با مهربانی برخورد می کردند
نقل است بچه ای رو می آوردن محضر پیامبر بچه ت دامن رسول خدا شروع
میکرد ادرار کردن. پدر و مادر بچه داد میزدن سر بچه چرا پیامبر نجس کردی
پیامبر می فرمود صبر کنید آرام باشید کاری نشده لباس مو عوض می کنم چرا سر

بچه داد می زنید مخصوصاً اگر در این حالت داد بزنید تندی کنید احتمال داره

بچه مشکل روحی پیدا بکنه

نقل است پدری خواست بچه شو تنبیه کنه اونو کرد تو حموم. بچه ترسید و از

ترس لال شد دیگه هرچی کردند زبانش باز نشد...

خدا به ما دستور داده. با همدیگه خوش زبان باشیم بد زبان نباشیم. مخصوصا با پدر و مادر مبادا انسان با پدرش درشتی بکنه مبادا با مادرش درشتی بکنه بد زبانی بکنه اگه این کارو انجام داد تمام اعمال خوبش حبس میشه از بین میره. باید مواظب باشیم هیچوقت بدزبانی نکنیم مخصوصا با والدین.

اولیای خدا خیلی از دست کسی ناراحت می‌شدن می‌گفتن پدر صلواتی پدر صلواتی. خدا خیرت بده خیلی عصبانی میشدن می‌گفتند خدا خیرت بده فحش نمی‌دادند

نقل است حُجْر بن عَدَى و عَمْرُو بْنُ حَمِقٍ که از یاران امام علی (ع) بودند، در جنگ صفین به سپاه شام و معاویه ناسزا گفتند. هنگامی که امام علی اطلاع یافت فرمود: «دوست ندارم دشنام گو باشید. [بهتر است] چگونگی کردارشان را بیان کنید و وضع و حال آنان را به زبان آورید؛ این در گفتار، به درستی نزدیک‌تر است. به جای دشنام دادن به آنها بگویید: خدایا از ریخته شدن خون ما و خون آنان جلوگیری کن و بین ما و آنان اصلاح نما و آنان را از گمراهی به راه راست رهبری کن، تا آن کس که به حق، نادان است، آن را بشناسد^۱

نهج البلاغه، خطبه ۲۰۶، ص ۴۲۸؛ ابن ابی‌الحدید، شرح نهج البلاغه، ج ۳، ص ۱۸۱^۱

خداوند دشمن آدم‌های فحاشه نباید انسان حتی نمی‌تونه به یه نفر اسم یه حیوانی
بگی حرامه مثلاً بگی فلان حیوان نباید انسان بگه

نقش والدین در خوشزانی فرزندان مهمه. اگر آدم تو خانواده بدی تربیت شده باشه
مثلاً پدر فحاش باشه بچه یاد می‌گیره. مادر فحاش باشه بچه یاد می‌گیره خواهر
اهل فحش باشه بچه یاد می‌گیره ولی اگه شما تو یه خانواده‌ای باشید که هیچ
کدام اهل فحش نباشند بچه‌ام فحش یاد نمی‌گیره و فحاش نمیشه.

لذا این یکی از درس‌هایی است که خداوند در قرآن به ما عنایت فرموده
می‌فرماید سخن خوب بگویید.. در روایات هم گفتند فحش دادن ظلم است و
ظالم در آتش دوزخ قرار دارد و خداوند بهشت را حرام کرده بر هر دشنام دهنده
بی آبرو که. از آنچه که می‌گوید و از آنچه به او گفته می‌شود ناراحت نیست
فحشم بهش میدن ناراحت نمیشه فحشم که میدن ناراحت نمی‌شه می‌فرماید هرگاه
شخصی را دیدید که هرچی از دهنش در میاد عین خیالش نیست این حدیث
دیگه خیلی هشدار دهنده است فرمود کسی هر حرفی از دهنش در میاد
مخصوصاً حرف‌های بد یا زنا زاده است یا شیطان شریک اوست

خیلی حدیث خطرناک کسانی که فحش میدن. می‌فرماید این روایت را میگه یا
زنا زاده است یا شریک شیطان یا شرک و شیطان بعد فرمود که فحش به مومن

فسق است و جنگ با مومن کفر است با یه مومن جنگ کردی کافر شدی مثل لشکر معاویه که با حضرت علی جنگ کردن. مثل لشکر عمر سعد که با امام حسین کافر بودند اگر بهش فحش بدی فاسقی یعنی از عدالت ساقطی. در دادگاه همیشه شهادت بدی دیگه عادل نیست کسی که فحش بده دیگه عادل نیست فاسقه و طبق روایات اگر کسی به پیامبر یا امام یا حضرت زهرا سلام الله علیها فحش بده حکمش اعدامه و اگر کسی دید این داره دشنام میده به اهل بیت بر او واجب است که او دشنام دهنده را به قتل برساند. و نیازی به اجازه از ولی فقیه و حاکم شهر

پیامبر فرمود هر کسی علی را دشنام بده به من دشنام داده هر کسی به من دشنام بده به خدا دشنام داده. معاویه دستور داد گفت امام جمعه های زمان ایشون هر هفته خطبه می خونن به حضرت علی دشنام بدند ۴۰ سال معاویه حاکم بود حساب کن کاری کرده بود اگه یه امام جمعه یادش می رفت این هفته دشنام به حضرت علی بده هفته بعد قضاشو به جا می آورد یه همچین کاری کرد حکم دشنام دادن شلاق است. اگر کسی دشنام بده تعزیر میشه حالا قاضی میگه آقا ۲۰ ضربه شلاقش بزنید

در هر حال دشنام اگر کسی بده شلاق داره این نیستش که یه فحش شما بدی
هیچ مشکلی ایجاد نشه یه فحش بدی باید قاضی شما را بخوابونه ۲۰ ضربه ۳۰
.ضربه شلاق بزنه.

اگر دیدید شخصی بدزبان است این برمی گرده که به تربیت خانوادگی. پدر و مادری که خوش زبان باشند حرف بد تو خانه نباشه بچه هام خوش زبان میشن پس اگر شما دیدید یا آقایی یه خانمی اهل دعواست. حرف های بد می زنه به دیگران تهمت میزنه با بد زبانی با دیگران برخورد می کنه شما اگر یه همچو شخصی رو دیدید بدانید که این برمی گرده به تربیت خانوادگی .

یکی از کسانی که در خوشزبانی تاثیر دارد معلم است. بعضی از این معلما تو کلاس خیلی به بچه ها بی احترامی می کنند یه الفاظ بدی به کار می بره معلم درسته که این دانش آموز مثلاً درسشو نخونده درست جواب نمیده ولی آیا معلم اجازه داره مثلاً به این دانش آموز بگه گوساله معلم به دانش آموز گوساله بگه. حرامه انسان اسم یک حیوانی را برای یک انسان بکار ببره. فتوای مراجع است. بنابراین نقش پدر و مادر نقش معلم در خوشزبانی خیلی مهمه

و یکی هم نقش رفیق. آدمای فحاش نباید رفیق بشند با نوجوان ها و جوان های ما. چون بدزبانی انها چون اثر می کنه در انسان آدم یاد می گیره یه بچه تو خانه خوب تربیت شده میره تو کوچه از رفیقش چهار تا حرف زشت یاد می گیره. نقش رفیق اگر انسان تا آخر عمرش تنها زندگی بکنه و رفیق نداشته باشه بهتره که

یک رفیق بد داشته باشه ما داریم بعضیا تا آخر عمر رفیق نداشتند فقط با خانواده خودش وبا برادر خواهراش هستند این بهتره که یک رفیق بدی داشته باشه.

انسان باید ببینه که رفیق فرزندش کیه آیا آدم خوش زبانی هست آدم راستگویی هست آدم باوفایی است؟ بنابراین یکی از عوامل خوشزبانی یا بدزبانی انسان به رفقاش بر میگردد. اگر رفقا خوش زبان باشند ادم هم خوشزبان میشه و اگر بد زبان باشند ادمی هم بدزبان میشود.

پند لقمان

لقمان حکیم پسر را گفت: امروز طعام مخور و روزه دار، و هرچه بر زبان راندى، بنویس. شبانگاه همه آنچه را که نوشتی، بر من بخوان. آنگاه روزهات را بگشا و طعام خور. شبانگاه، پسر هر چه نوشته بود، خواند. دیروقت شد و طعام نتوانست خورد. روز دوم نیز چنین شد و پسر هیچ طعام نخورد. روز سوم باز هرچه گفته بود، نوشت و تا نوشته را بر خواند، آفتاب روز چهارم طلوع کرد و او هیچ طعام نخورد. روز چهارم، هیچ نگفت. شب، پدر از او خواست که کاغذها بیاورد و نوشته‌ها بخواند. پسر گفت: امروز هیچ نگفتم تا بر خوانم. لقمان گفت: پس بیا و

از این نان که بر سفره است بخور و بدان که روز قیامت، آنان که کم گفته‌اند،
چنان حال خوشی دارند که اکنون تو داری

سقراط از حکمای یونان زنی بداخلاق داشت. روزی آن زن نشسته با نهایت
بدخویی مشغول لباس شستن بود و در حین کار به سقراط دشنام می‌داد. حکیم از
طریق حکمت، مروت و بردباری دم برنمی‌آورد و سکوت اختیار کرده بود
آرامش سقراط خشم همسرش را بیشتر می‌کرد به حدی که تشت را که پر از
کف صابون بود بر سر و روی سقراط ریخت. ولی سقراط همچنان خونسرد بود.
حاضران به حکیم اعتراض کردند که این مقدار تحمل بی‌موقع از شما پسندیده
نیست.

سقراط با لبخند گفت: حق با شماست. اما اثر غرش رعد و جهیدن برق، آمدن
برف و باران است!